

Planten van populieren zonder wortels / C. Sipkes Rockanje

Door de teleurstellingen met Italiaanse populieren (*Populus nigra* 'Italica'), veel aangeplant om boomgaarden tegen te sterke wind te beschermen, ging men veel over op andere klonen zoals 'Robusta', die wel gezond bleven. Men plantte deze te dicht, men redeneerde dat men spoedig een dicht scherm wilde hebben en populieren waren goedkoop. Zelf heb ik ook wel eens opzettelijk dicht laten planten om later materiaal te hebben voor elders.

Dit had dan plaats door eenvoudig om en om een boom af te zagen en deze elders in een gat van plm. een meter diep te laten zakken.

Tot dit idee ben ik gekomen door de gemakkelijke beworteling van popel en wilg. Stammen, die 's zomers zijn blijven liggen maken soms aan de onderkant massa's jonge wortels. Men plant ook dikwijls z.g. „poten”, takken, zo diep mogelijk in de grond, die dan in gunstige omstandigheden bomen kunnen worden. Dunne takjes, z.g. stekhout, moet even boven de grond afgeknippt worden om uitdroging tegen te gaan.

Een voorwerp met een groter volume, en een naar verhouding geringer oppervlak, zoals een gehele boom verdampt minder zodat ik na enkele proeven besloot op grote schaal in Hellevoetsluis bomen van 4-5 m lengte als „poot” te gebruiken. De verhouding: inhoud-verdampend oppervlak kan hierbij verbeterd worden, ten nadele van het laatste, door de boom wat te snoeien.

Wie deze nogal radicale snoei ziet op de foto's moet wel bedenken dat Hellevoetsluis vlak bij zee ligt en de bomen slechts ten

dele beschermd werden door een rij huizen. De windkracht hier aan de kust is, over een jaar gerekend, het dubbele van die in het zuidoosten van ons land. En wind geeft verdamping.

De bomen werden bij de grond afgezaagd en liggend gesnoeid en de snoeiwonden met „Balsam” afgedekt. Als er zoet water beschikbaar was geweest had ik ze één of twee dagen met de onderinden in het water laten zetten; hier was dit onmogelijk. Ze werden snel naar een straat gebracht, waar tevoren gaten geboord waren met een handgrondboor van 18 cm diameter. Er kon één meter diep geboord worden, een zwaar karwei waar wel eens twee man aan te pas moesten komen, mede door harde voorwerpen in de grond. Als ik weer gaten laat boren zal dit minder zwaar gaan door eerst met een boor met een kleinere diameter een gat te boren en daarna met die van 18 cm. Het moet m.i. dan veel lichter gaan en spaart de tweede man uit. Ook zou de boor geschikt gemaakt kunnen worden om deze te monteren op de aftakas van een trekker of te voorzien van een motor, die er bovenop staat en door zijn gewicht de boor omhoog drukt. Dit laatste heb ik alleen toegepast met het maken van plantgaten in zandgrond. Op klei moet zo nu en dan de boor opgetrokken worden om overtollige klei kwijt te raken.

De stammen werden niet met de volle lengte geplant want de onderkant mag niet meer diameter hebben dan die van de boor, liefst nog iets minder dan de 18 cm. De beworteling volgt in het voorjaar gemakkelijk vanuit de jonge bast. In Italië, waar men onafhankelijk van hier tot dezelfde methode gekomen is, raadt men aan in de bast een enkele wond aan te brengen. Het

A Afzagen van de boom.

B Boren van de gaten en planten.

C Na 5 jaar: Westkade Hellevoetsluis.

D Bomen in januari 1976, 12 jaar na verplanten.

bewortelen zou daardoor bevorderd worden. De heer Davidse, die ook bovenstaande methode toepaste in Vlaardingen („Populier”, febr. '73) ondervond, dat dit niet nodig was. We moeten in dit opzicht niet te snel generaliseren en het is een ogenblikje werk met een bijl of scherpe spade er wat bast af te schillen. De ene kloon wortelt gemakkelijker dan de andere en de omstandigheden waaronder wordt geplant moeten in aanmerking worden genomen.

Vlak na het planten kan de boom soms niet precies recht staan. Het boorgat moet natuurlijk zo vertikaal mogelijk gemaakt worden maar door stukken puin e.d. wijkt dit wel eens af en de popel staat ietwat scheef. Dan moet hogerop een draad bevestigd worden en met trekken en aanstampen van het boorgat komt deze goed te staan. Om al te scheve stand te voorkomen worden onderstukken, die niet mooi recht zijn, afgezaagd. Vooral aan de kust is het inkorten van lange bomen vaker nodig dan in het binnenland.

De eerste maanden zijn het meest kritiek voor schorsbrand. Daarom doen we alles liefst niet vóór februari daar de bomen dan het meeste vocht bevatten. In april lopen ze iets langzamer uit dan andere bomen; als dit in juni-juli al te veel achterblijft bij andere popels moet er een geultje omheen gemaakt worden en met de waterwagen het tekort aan vocht opgeheven worden. Eén of twee keer is meestal voldoende en in september vermindert de verdamping en is er meer neerslag. Op kleigrond is

aanbrengen van mest nauwelijks wenselijk. Ik heb wel eens een zware bemesting gezien met als gevolg lange takken en veel takbreuk in september bij storm. Op lichte grond is een bemesting eerder aan te bevelen en in het Oosten van ons land is de kans op takbreuk minder.

Op zeer droge grond of in de duinen is het planten van onbewortelde populieren niet aan te bevelen. Water geven is daar ook niet altijd mogelijk.

De populieren die mijns inziens het meest geschikt zijn voor verplanting zonder wortels zijn in de eerste plaats de euramerica's, die gemakkelijk wortelen. De vormen van *canescens* komen er natuurlijk in het geheel niet voor in aanmerking. 'Robusta' en 'Heidemij' hebben reeds een min of meer opgaande kroon en passen beter bij bebouwingen. De 'Marilandica' met zijn brede kroon is natuurlijk geheel ongeschikt.

Voordelen van het verplanten van grote populieren zonder wortel zijn:

- Vervoer veel gemakkelijker dan bomen met wortels.
- Geen palen nodig, toch altijd een bezwaar bij popels en wilgen met hun zachte bast.
- De oude beplanting, waar de bomen te dicht stonden wordt erdoor verbeterd.
- Het planten van kleinere bomen nodigt de jeugd uit tot beschadigingen.

HOUTPRIJZEN

Voorheen was het erg moeilijk om gegevens te verkrijgen over populiere- en wilgehoutprijzen.

De afdeling „Houtafzet” van het Staatsbosbeheer publiceert nu in de „Houtwereld” en „Grondjournaal” de prijzen die zij voor

haar hout heeft gekregen. Daardoor hopen wij u voortaan regelmatig op de hoogte te kunnen houden van de prijsontwikkelingen. De houtprijsberichtgeving is nog niet helemaal volledig, maar hierin hoopt men spoedig verandering te brengen.

Overzicht verkoop populiere- en wilgehout / Bron: Staatsbosbeheer afd. Houtafzet.

gebied	periode (1976-1977)	hout- soort	hoeveel- heid in m ³	prijs per m ³ (f)	op stam/ geveld	kwaliteit ¹⁾	aantal bomen per m ³	ligging terrein	eindkap/ dunning	verkoop bij inschrijving/ onderhands
Achterhoek, Overijssel ten zuiden van de Vecht	15/09 tot 17/11	populier	750	55,55	op stam	b	1-4	normaal	eindkap	bij inschrijving
	22/12 tot 20/01	populier	3520	30,45	op stam	bc	6-7	normaal	dunning	onderhands
Overijssel ten zuiden van de Vecht	18/11 tot 10/12	populier	240	65,00	geveld	b	2,5	normaal	dunning	onderhands
Noord-Brabant exklusief „De Peel”	18/11 tot 10/12	populier	84	109,00	geveld	b	0,77	normaal	eindkap	bij inschrijving
	18/11 tot 10/12	populier	139	91,00	op stam	b	n.b. ²⁾	ongunstig	eindkap	bij inschrijving
	22/12 tot 20/01	populier	112	75,00	op stam	bc	n.b.	normaal	eindkap	onderhands
	22/12 tot 20/01	populier	164	50,00	op stam	c	1	normaal	eindkap	onderhands
	22/12 tot 20/01	populier	225	75,00	op stam	bc	n.b.	ongunstig	eindkap	bij inschrijving
	22/12 tot 20/01	populier	62	78,00	op stam	c	n.b.	ongunstig	eindkap	bij inschrijving
	18/11 tot 10/12	populier	140	90,00	op stam	b	n.b.	normaal	eindkap	bij inschrijving
	18/11 tot 10/12	populier	314	72,00	op stam	b	n.b.	ongunstig	eindkap	onderhands
	18/11 tot 10/12	wilg	120	94,00	op stam	b	n.b.	ongunstig	eindkap	bij inschrijving
Veluwe, Utrecht	22/12 tot 20/01	populier	50	42,00	op stam	b	2	normaal	dunning	onderhands

¹⁾ a = uitstekend

b = normaal

c = matig

²⁾ n.b. = niet bekend

HANDBOEK VOOR DE POPULIERENTEELT

Vierde, geheel herziene druk (1976)

Onder redactie van Ir. H. A. van der Meiden

Uitgave van de vereniging Koninklijke Nederlandse Heide Maatschappij

De prijs van het handboek bedraagt f 60,—
inklusief verzendkosten.

Bestelling **uitsluitend** door overmaking van dit
bedrag op giro 2604301 t.n.v. KNHM, Lovink-
laan 1, Arnhem, onder vermelding van: „Hand-
boek Populierenteelt”.